

**ULUSLARARASI DİL VE EDEBİYAT
KONFERANSI**

**Bildiri Kitabı
II**

“Balkanlarda Türkçe”

Editörler

Dr. Adem BALABAN

Dr. Bünyamin ÇAĞLAYAN

**Hëna e Plotë "Beder" Üniversitesi
Tiran/Arnavutluk**

2013

ULUSLARARASI DİL VE EDEBİYAT KONFERANSI

BİLDİRİ KİTABI II

Topic:
“Balkanlarda Türkçe”

Editors:
Dr. Adem Balaban, Dr. Bünyamin Çağlayan

Publisher:
Universiteti “Hëna e Plotë” (BEDËR) Press

Publication Year:
2013

Printed in:
Tirana

Printing Date:
15.12.2013

Edition:
First Edition

Volume:
II

Number of Pages:

Theme:
Turkish in Balkans, Turkish

Publication Languages :
Turkish, Albanian, English

ISBN:
978-9928-4188-0-7

Copyright:
Hëna e Plotë "Beder" University, 2013

Uluslararası Dil ve Edebiyat Çalışmaları Konferansı “Balkanlarda Türkçe” Bildiri Kitabı, Cilt 2,
Hëna e Plotë "Beder" Üniversitesi, 14-16 Kasım 2013; Tiran/Arnavutluk

Düzenleme Kurulu

Dr. Ahmet Ecirli

Hëna e Plotë - Beder Üniversitesi Filoloji ve Eğitim Fakültesi Dekanı

Dr. Adem Balaban

Hëna e Plotë - Beder Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı

Dr. Bünyamin Çağlayan

Hëna e Plotë - Beder Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Dr. Adriatik Derjaj

Hëna e Plotë - Beder Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Ph. D Cand. Fatih Ufuk Bağcı

Hëna e Plotë - Beder Üniversitesi Genel Sekreteri

Ph. D Cand. Gülay Yurt

Hëna e Plotë - Beder Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

MA. Ümit Gülseven

Hëna e Plotë - Beder Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

MA. Hakan Kaçar

Hëna e Plotë - Beder Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Ph. D Cand. Arti Ömeri

Hëna e Plotë - Beder Üniversitesi Filoloji ve Eğitim Fakültesi Sekreteri

Elona Emiri

Hëna e Plotë - Beder Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Sekreteri

Erlis Çela

Hëna e Plotë - Beder Üniversitesi Halkla İlişkiler Müdürü

Bilim Kurulu

Dr. Ferdinand Gjana

Hëna e Plotë - Beder Üniversitesi Rektörü-Arnavutluk

Prof. Dr. Ayhan Tekineş

Hëna e Plotë - Beder Üniversitesi Beşeri Bilimler Fakültesi Dekanı-Arnavutluk

Prof. Dr. Cihan Okuyucu

Yıldız Teknik Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü-Türkiye

Prof. Dr. Yaşar Aydemir

Gazi Üniversitesi, Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi-Türkiye

Prof. Dr. Mustafa Özkan

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekanı-Türkiye

Prof. Dr. Ceyhun Vedat Uygur

Pamukkale Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü-Türkiye

Prof. Dr. Zuhâl Kültürâl

Marmara Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü-Türkiye

Prof. Dr. İrfan Morina

Piriştine Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü-Kosova

Prof. Dr. Nazim İbrahim

Aziz Kiril ve Metody Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü-Makedonya

Doç. Dr. Genziana Abazi Egro

Arnavutluk Dil Enstitüsü-Arnavutluk

Doç. Dr. Lütviyye ASGERZADE

Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi-Azerbaycan

Doç. Dr. Sezai Coşkun

Yıldız Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Bölümü-Türkiye

Doç. Dr. Adnan Karadüz

Erciyes Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Bölümü-Türkiye

Doç. Dr. Salih Okumuş

Piriştine Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü-Kosova

Yrd. Doç. Dr. Cemal Saraç

Marmara Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi-Türkiye

Yrd. Doç. Nuh Doğan

Ordu Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Dr. Ahmet Ecirli

Hëna e Plotë - Beder Üniversitesi, Filoloji ve Eğitim Fakültesi Dekanı-Arnavutluk

Dr. Adem Balaban

Hëna e Plotë - Beder Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı-Arnavutluk

Dr. Bünyamin Çağlayan

Hëna e Plotë - Beder Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı-Arnavutluk

Dr. Bayram Karcı

Hëna e Plotë - Beder Üniversitesi, Beşeri Bilimler Fakültesi Dekan Yard. - Arnavutluk

İçindekiler

KONFERANS HAKKINDA	III
DÜZENLEME KURULU.....	IV
BİLİM KURULU	V
SUNUŞ	VII
İÇİNDEKİLER.....	VIII
TÜRKÇE ÖĞRETMEN ADAYLARININ OLUŞTURDUKLARI METİNLERİN OKUNABİLİRLİK DÜZEYLERİ	
ARAŞ. GÖR. ABDULLAH ÇOBAN	1
DOÇ.DR. M.AKİF ÇEÇEN	1
DOÇ.DR. ADNAN KARADÜZ.....	1
ARNAVUTLUK'TAKİ DİLDE SADELEŞTİRME ÇALIŞMALARINDA METİN ALTI SÖZLÜKLERİN FONKSİYONU	8
DR. ADEM BALABAN	8
AIDA EKREM	8
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE MÜZİĞİN KULLANIMI	15
ADEM ÇALIŞKAN	15
İSLAM DİNİ'NİN ARNAVUTÇAYA KAZANDIRDIĞI KELİMELER.....	25
PHD. CAND. ADİL KUTLU.....	25
PHD. CAND. AYŞE KUTLU	25
YAPILANDIRMACI PARADİGMA BAĞLAMINDA TÜRKÇE DİL BİLGİSİ ÖĞRETİMİ UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	33
DOÇ. DR. ADNAN KARADÜZ.....	33
CAFER ÇARKIT	33
ARŞ. GÖR. ABDULLAH ÇOBAN	33
ARNAVUTÇANIN SÖZDİZİMSEL VE DEYİMBİLİMSEL DÜZLEMİNDEKİ OĞUZ TÜRKÇESİNİN ETKİSİ VE UNSURLARI ÜZERİNE.....	42
DR. ADRIATİK DERJAJ.....	42
ARNAVUTLUK'UN KORÇE ŞEHRİNDE KULLANILAN TÜRKÇE KELİMELER VE KULLANIM ALANLARI	50
AHMET TANRIVERDİ.....	50
NDİKİMİ İ PERIUDHËS OSMANE NË GADISHULLËN BALLKANIK, E ZGJERUAR GJITHASHTU NË GJUHËN, LEGJISLACIONËN DHE KULTURËN SHQIPTARE	63
MSc. ALBANA TAHİRİ	63
PROZA E SHKURTËR NË TREVËN E VERILINDJES (KORÇË) DHE NDİKİMİ İ KULTURËS, GJUHËS DHE ETNOGRAFISË SË PERIUDHËS OSMANE NË TË	70
MA. ANDON ANDONI	70
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ÖĞRETMENLERİN KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLER; IRAK ÖRNEĞİ.....	81
BAŞAR BATUR.....	81
İBRAHİM NİŞANCI.....	81

KLASİK TÜRK ŞİİRİ ETKİSİNDE GELİŞEN ARNAVUT EDEBİYATI: BEYTECİ EDEBİYATI.....	92
DR. BÜNYAMİN ÇAĞLAYAN.....	92
OSMANLICA METİNLERDE "BALKAN AĞZI" İMLASINA DAİR BİR DEĞERLENDİRME.....	101
PROF. DR. CEYHUN VEDAT UYGUR.....	101
REASONS FOR THE POPULARİTY OF TURKİSH SOAP OPERAS IN ALBANİA	115
ENRİKETA SÖÇÜTLÜ.....	115
EROL SÖÇÜTLÜ.....	115
KONTRİBUTİ DRAMATURGİK DHE DRAMA "BESA" E SAMİ FRASHËRIT NË LETËRSINË TURKE.	128
DR. ERENESTİNA HALİLİ	128
RUMELİ COĞRAFYASINDAN KİMİ DİVAN ŞAİRLERİNİN ÖZELLİKLERİ.....	132
DOÇ. DR. FADİL HOCA.....	132
DİL POLİTİKALARI VE ARNAVUTLUK'TA TÜRKÇE: OSMANLI İMPARATORLUĞU DÖNEMİNDE..	138
DOÇ. DR. FATMA AÇIK.....	138
POETİ HASAN ZYKO KAMBERİ, SHQİPËRIA DHE QYTETËRİMİ İSLAM	147
PROF. ASOC. DR. GENCIANA ABAZİ- EGRO	147
ARNAVUTLUK'TA TÜRKÇE'DEN ARNAVUTÇA'YA ÇEVİRİLEN ESERLER.....	151
PHD CAND. GÜLAY YURT	151
YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERE TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE MİLLİ KÜLTÜRÜMÜZÜ OLUŞTURAN HALKBİLİMİ (FOLKLOR) UNSURLARINDAN YARARLANMA	162
DOÇ. DR., HALİL ALTAY GÖDE	162
ÖĞR. GÖR. HÜSEYİN KÜRŞAT TÜRKAN.....	162
TÜRKÇE FİİL ÇEKİMİNİN YABANCILARA ÖĞRETİMİNDE HALK EDEBİYATI ÜRÜNLERİNİN KULLANILMASI.....	170
HÜSEYİN YILMAZ.....	170
PERSONALİTETE SHQİPTARE NË ZHVİLLİMİN E TURKOLOGİSË NË SHQİPËRİ DHE TREVAT SHQİPTARE.	179
PHD CAND. İLİRJANA KACELİ	179
BOSNA'DA OSMANLI DÖNEMİNE AİT EDEBİYAT ARAŞTIRMALARI VE NAMIK KEMAL'İN BOŞNAKÇAYA TERCÜME EDİLEN ESERLERİ.....	185
PROF. DR. İRFAN MORİNA.....	185
ARNAVUTLARIN TÜRKÇE ÖĞRENİMİNDE KOLAY VE ZOR OLARAK DEĞERLENDİRİLEN YÖNLER	191
MA. JONİDA İLHAN	191
NDİKİME TË KODİT POETİK LİNDOR NË LETËRSINË SHQİPTARE TË VİTEVE '30-'40	197
DR. LİLİ SULA	197
TAŞLICALI YAHYA'NIN GAZELLERİNDE EĞLENCE İLE İLGİLİ UNSURLARIN BENZETME UNSURU OLARAK KULLANIMI.....	202
ARŞ. GÖR. MAHMUT BERKÖZ	202
ARNAVUTLUK'TA TÜRK DİZİLERİNİN TÜRKÇE ÖĞRETİMİNE İLKÖĞRETİM, LİSE VE ÜNİVERSİTE DÜZEYİNDE ETKİSİ.....	209
MEHMET ARSLANTAŞ	209

MAKEDONYA TÜRKLERİ ARASINDA DİNİ İNANÇLAR VE EFSANELER	221
DR. MENSUR NUREDİNİ	221
DİL, KÜLTÜR VE GÖÇ: ARNAVUTLUK ÖRNEĞİ	230
PH.D CAND. MATILDA LIKAJ SHAQIRI	230
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE TÜRKÇE DIŞI YABANCI DİL KULLANIMI	239
MUSTAFA ERGİN	239
GOSTİVAR YÖRESİ TÜRK AĞIZLARINDA ÜNSÜZ DEĞİŞMELERİ	246
PROF. DR. NAZİM İBRAHİM	246
KOSOVA'DA YAYIMLANAN TÜRKÇE GAZETE VE DERGİLER	252
ASOC. PROF. DR. SALİH OKUMUŞ	252
H.HÜSEYİN DEMİR	252
MURAT ÇOBAN	252
MAKEDONYA'DA TÜRKÇE YAYIMLANAN BİR ÇOCUK DERGİSİ: TOMURCUK	268
ASOC. PROF. DR. SALİH OKUMUŞ	268
HAKAN KAÇAR	268
ELİF KAÇAR	268
KOSOVA'DA YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ VE YUNUS EMRE MODELİ	276
ASOC. PROF. DR. SALİH OKUMUŞ	276
SADULLAH YILMAZ	276
ÖZGE AKBAŞ	276
MAKEDONYA'DAKİ TÜRK ÇOCUK EDEBİYATI METİNLERİNDE DİL HATALARI	283
PROF. DR. SEVİN ALİL	283
PROF. DR. ESAT ARSLAN	283
ARNAVUT KÖKENLİ TÜRK EDEBİYATININ EN GÜÇLÜ KALEMLERİ ÜZERİNE MEHMET AKİF ERSOY	295
DR. SPARTAK KADIU	295
ÂŞIK ÇELEBİ'DE TUNA	300
SULTAN ÇETİNKAYA	300
TÜRK VE ARNAVUT İLİŞKİLERİNE ENTELEKTÜELLERİN ETKİSİ	306
DR. XHEMİLE ABDIU	306
İŞTE BİZİM RUMELİ: BİR GEÇMİŞİN ARDINDA FURUZAN'IN BALKAN YOLCULUĞU	312
ARŞ. GÖR. YAKUP ÖZTÜRK	312
ÖZETLER	322
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KONUŞMA EDİMİNİN KAZANDIRILMASINDA KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER VE ÇÖZÜMLERİ	324
ATANUR MEMİŞ	324
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARINDAKİ MORAL DEĞERLER	325
FATİH ŞENER	325
ENES KARAÇOBAN	325
CAFER SADIK PAŞA DİVANI'NINDA TÜRKÇENİN KULLANIMI	326
MEHMET PEKTAŞ	326
MEHMET ÜNAL	326

İŞKODRALI ACIZİ SÜLEYMAN DEDE DİVANI'NIN DİL VE ÜSLUP BAKIMINDAN İNCELENMESİ ...	327
MEHMET ÜNAL.....	327
MEHMET PEKTAŞ.....	327
BATI EDEBİYATI'NDA TEPEDELENLİ ALİ PAŞA BİYOGRAFİLERİ	328
YRD. DOÇ. DR. MEHMET UYSAL.....	328
AYŞE YASEMİN UYAR.....	328
TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİ ALANINDA YAPILAN DOKTORA ÇALIŞMALARI ÜZERİNE BİR İNCELEME	329
MUHAMMET HÜSEYİN YAZICI.....	329
EMRAH BOYLU.....	329
BALKAN DİLLERİNDEKİ ORTAK TÜRKİZMALARIN ÖZELLİKLERİ.....	330
DOÇ. DR. LINDITA KHANARI (LATIFI)	330
PRODHİMET KİNEMATOGRAFİKE TURKE NË TELEVİZİONET SHQIPTARE.....	332
RUDI DUNGA	332
EMIRJON SENJA	332
KLÂSİK TÜRK ŞİİRİNDE BALKAN COĞRAFYASI.....	333
DOÇ. DR. SELAMI TURAN	333
ARŞ. GÖR. KAMİLE ÇETİN.....	333
MAKEDONYA YÜKSEK EĞİTİMDE TÜRK DİLİ EĞİTİMİNİN YABANCILARA ÖĞRETİMİNDE GRAMER ÇELİSKİLERİ, BU ÖĞRETİMDE GÖRÜLEN ZORLUKLAR.....	334
SENA ARIF	334

Makedonya'da Türkçe Yayımlanan Bir Çocuk Dergisi: Tomurcuk (Şekil, Muhteva ve Yazar Kadrosu Açısından İnceleme)

Asoc. Prof. Dr. Salih OKUMUŞ
Prishtina Üniversitesi, Filoloji Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi
Prishtina/Kosova

Hakan KAÇAR
Elif KAÇAR
Hëna e Plotë Beder Üniversitesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Yüksek Lisans Öğrencisi
Tiran/Arnavutluk

ÖZET

Tomurcuk dergisi, Birlik yayın şirketi tarafından Üsküp'te Türkçe yayımlanan bir çocuk dergisidir. 1957-2012 tarihleri arasında fasıllı olarak yayımlanır. Bir dönem Birlik yayınevi bünyesinde yayın hayatını sürdüren Sevinç dergisiyle birleşerek Sevinç&Tomurcuk adıyla da yayımlanır. Daha sonra yeniden yayın hayatına tek başına devam eder.

"Tomurcuk" birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar olan daha küçük yaştaki çocuklara-öğrencilere hitap eder. Onların eğitim hayatında önemli bir yere sahip olan dergide, hikâye, çizgi roman, şiir, deneme, bulmaca gibi türlere rastlanır. Bu yazılarda daha çok Makedonya Türklerinin geçmişi, örfü, adetleri, gelenekleri ve kültürü anlatılır. Bu yolla çocukların yetişmesi amaçlanır.

Bu çalışma ile amacımız, Tomurcuk Dergisini şekil, muhteva ve yazar kadrosu bakımından değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler:Makedonya, Tomurcuk, Çocuk dergisi

ABSTRACT

**Tomurcuk: A Magazine For Children Published in Turkish Language in Macedonia
(Analysis in terms of form, content and board of writers)**

Tomurcuk magazine is a children's magazine published in Skopje by Birlik publishing company. It had noncontiguous publishing between 1957-2012. For a period it was unified with Sevinc magazine which is yet another magazine published within Birlik publishing company thus continues its publishing under the unified name Sevinc&Tomurcuk. Afterwards continues its publishing singly.

Tomurcuk addresses the children of younger age; first to fourth grade. The magazine which takes important part of children's schooling life includes stories, comics, poetry, essays and riddles. These writings mainly depict past, manners, customs and culture of Macedonia Turks aiming the upbringing of children with this approach.

The objective of this study is analysis of Tomurcuk magazine in terms of its form, content and board of writers.

Key Words: Macedonia, Tomurcuk, Children magazine.

1. Giriş:

Balkanlar, Osmanlı haritasında yer alan önemli bir coğrafyadır. Türk varlığı açısından sosyal, kültürel, edebi ve tarihi bağlarla örülmüş bu topraklar, önemli devlet adamları ve sanatkarlar yetiştirmiştir. Ancak Osmanlıdan sonra bölgede yaşanan önemli tarihi gelişmeler, buradaki Türk varlığını olumsuz yönde etkiler. İkinci dünya savaşına kadar birçok haktan yoksun olan Türkler,

azınlık konumuna düşer. Yugoslavya Federal Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra başta Türkçe eğitim-öğretim hakkı olmak üzere, basın yayın hayatında da büyük bir canlanma görülür.

1944 yılında Üsküp'te Birlik Yayın Şirketi kurulur. Bu yayın şirketinin etrafında ilk Türkçe gazete olan "Birlik" yayımlanır. Ardından çeşitli gazete, dergi ve kitaplar basılarak adeta bölgede yaşayan Türk aydınlarının kendilerini ifade ettikleri bir okul olur. Birçok Makedonya ve Kosova Türk edebiyatçısı ilk kitaplarını buradan yayımlar. Bu tarihten kısa bir süre sonra Priştine'de kurulan Tan yayın şirketi de, Birlik yayıncılığının Makedonya'da yaptığı Türkçe eğitim ve kültür hizmetinin aynısını Kosova genelinde yapar.¹ Ancak bu kadar büyük bir kültür hizmetini tek başına yürüten Birlik Yayınevi, Makedonya Cumhuriyeti'nin kuruluşundan sonra birkaç kez el değiştirir. 2012 yılının Aralık ayında -maddi imkânsızlıklar nedeniyle- yayın hayatına son verir.

Bu yayın şirketlerinin bilhassa çocuklar üzerine hazırladığı dergiler de dikkate değerdir. Bu manada Birlik yayıncılığı tarafından çıkarılan "Sevinç" ve "Tomurcuk" dergilerini bilhassa zikretmek gerekir. Necati Zekeriya, Şükrü Ramo, Enver Tuzcu, Mahmut Kıratlı, Fahri Kaya, İlhami Emin, Recep Murat, Nusret Dişo Ülkü gibi çok sayıda Türk yazar ve şairleri, aydınları, edebiyat dalında ilk karalamalarını bu dergilerde yayımlamışlardır.²

Bu çerçevede Üsküp'te Birlik yayıncılığı tarafından zaman zaman Sevinç dergisiyle birlikte Türkçe yayımlanan "Tomurcuk" adlı çocuk dergisi üzerinde durmaya çalışacağız. Tomurcuk dergisi, yayın hayatına 1957 yılında başlar. Bir dönem Birlik Yayınevi bünyesinde yayın hayatını sürdüren Sevinç dergisiyle birleşerek Sevinç&Tomurcuk adıyla da yayımlanır. Daha sonra yeniden yayın hayatına tek başına devam eder. Ekonomik sıkıntılar nedeniyle fasilalı olarak yayımlanan Tomurcuk, 2012 yılında yayın hayatına son verir.³

"Sevinç" dergisi çocuklara ve gençlere adanmıştır. "Tomurcuk" ise, genelde birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar olan daha küçük yaşta çocuklara-öğrencilere hitap eder. Tomurcuk dergisi, çocukların eğitimi açısından son derece önemlidir. Hatta büyüklerin yazı hayatına da önemli katkılar sağlar. İlk yazılarını burada yayımlayan önemli isimler bulunur. Dergide, hikâye, çizgi roman, şiir, deneme, köşe yazısı gibi türlerin yanında, çocuklara yönelik bulmacalar da yer almaktadır. Bilhassa okul çağındaki küçük çocuklara hitap eden dergi, milli benlik ve kimliğin güçlenmesi yönünde gayret sarf eder. Ayrıca bölgede yaşayan ve farklı toplumların oluşturduğu karma kültürün izlerine de rastlanır. Zaman zaman popüler magazin haberlerine de yer verilen dergide; Makedonya Türklerinin geçmişi, örfü, adetleri, gelenekleri, kültürü, sanatı ile Türkiye ve Türk dünyasına yönelik yazı ve haberlere de bolca yer verilir.

Bu çalışmada Tomurcuk dergisinin 1957-1972 tarihleri arasında yayımlanan ilk 150 sayısı değerlendirmeye alınmıştır. Bu sayılar, iki numaralı başlıkta bir tablo halinde gösterilmiştir.

2. Tomurcuk Dergisi'nin Kimlik Bilgileri:

Tomurcuk yayın hayatına 1957 yılının eylül ayında başlar. Derginin sahibi ve kurucusu Necati Zekeriya'dır. Dergi ilkökul çağındaki çocukların Türkçe'yi doğru öğrenmeleri ve kullanmaları amacıyla çıkarılır. Aylık olarak yayımlanan dergi, Temmuz ve Ağustos ayları hariç yılda 10 sayı basılır. Derginin künyesi son sayfanın en altında yer alır. Derginin yazı kurulu yıldan yıla değişiklik gösterir. Adresi Partizanska Sk. Novi zgradi Üsküp Makedonya'dır.

Derginin kimlik bilgilerine ilişkin tablo aşağıdadır:

Tablo 1: Kimlik Bilgileri.

Basım Yılı	Fiyat (dinar)	Yazı Kurulu	Dizgi/Baskı	Yönetim Müdürü	Kurucusu Sahibi
------------	---------------	-------------	-------------	----------------	-----------------

¹ Salih Okumuş-Zabit Yön, "Kosova'da Türkçe Yayımlanan Bir Çocuk Dergisi: Bahar (Şekil, Muhteva ve Yazar Kadrosu Açısından Bir İnceleme)", Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Sempozyumu, Burch Üniversitesi, Saraybasna 2013.

² <http://sevincetomurcuk.com.mk/AboutUs.aspx>

³ Salih Okumuş-Duygu Güner, Makedonya'dan Uzanan Çocuk ve Gençlik eli: Sevinç (Şekil, Muhteva ve yazar kadrosu bakımından Bir İnceleme), Uluslararası Çocuk edebiyatı Sempozyumu, Qafqas Üniversitesi, Bakü 2012.

1957-58	20	Slavço Temkov, Mehmedali Hoca, Necati Zekeriya	Detska Radost		Necati Zekeriya
1958-59	20	Vasil Kunoski, Gligor Popovski, Slavço Temkov, Mehmedali Hoca, Necati Zekeriya	Detska Radost		Necati Zekeriya
1959-60	20	Slavço Temkov, Mehmedali Hoca, Necati Zekeriya	Detska Radost		Necati Zekeriya
1960-61	20	Vasil Kunoski, Gligor Popovski, Slavço Temkov, Mehmedali Hoca, Necati Zekeriya	Detska Radost		Necati Zekeriya
1961-62	20	Vasil Kunoski, Gligor Popovski, Slavço Temkov, Mehmedali Hoca, Necati Zekeriya	Detska Radost		Necati Zekeriya
1962-63	20		Detska Radost		Necati Zekeriya
1963-64	20	Vidoe Podgorec, Necati Zekeriya, Slevço Temkov, Gligor Popovski, Mehmedali Hoca	Detska Radost	Strate Arsovski	Necati Zekeriya
1964-65	20	Vidoe Podgorec, Necati Zekeriya, Slevço Temkov, Gligor Popovski, Mehmedali Hoca	Detska Radost	Strate Arsovski	Necati Zekeriya
1965-66	40	Necati Zekeriya, Slevço Temkov, Nusret Dişo Ülkü, Mehmedali Hoca	Detska Radost	Strate Arsovski	Necati Zekeriya
1966-67	1 (100)	Vidoe Podgorec, Necati Zekeriya, Mehmedali Hoca	Detska Radost	Strate Arsovski	Necati Zekeriya
1967-68	1 (100)	Vidoe Podgorec, Necati Zekeriya, Mehmedali Hoca	Detska Radost		Necati Zekeriya
1968-69	80	Vidoe Podgorec, Necati Zekeriya, Nusret Dişo Ülkü	Detska Radost	Gligor Popovski	Necati Zekeriya
1969-70	80	Nusret Dişo Ülkü	Detska Radost	Strate Arsovski	Necati Zekeriya
1970-71	80	Nusret Dişo Ülkü	Detska Radost	Strate Arsovski	Necati Zekeriya
1971-72	50	Hasan Mercan	Birlik	Ante Popovski	Necati Zekeriya

3. Tomurcuk Dergisinin Şekil Özellikleri:

a. Kapak Kompozisyonu: İncelediğimiz döneme ait dergilerin ön kapak kompozisyonları her sayıda değişiklik gösterir. Kapak derginin ressamı tarafından o aya, mevsime veya derginin içindeki konuya uygun olarak çizilir. 1960'lı yılların ikinci yarısından itibaren derginin kapak baskısında gözle görülür bir gelişme sağlanır.

Derginin adı bazen kapağın üst tarafına, bazen de alt kısmına yazılır. Her sayıda farklı bir renk, ton ve stil kullanılır. Bunun sebebi, sanırız kapak resmini çizen ressamla ilgilidir. Genellikle derginin her kapağı farklı ressamlar tarafından hazırlanır. Bu sebeple ressamlar, derginin adını da istediği bir yere ve istediği bir stilde yazar.

Derginin adı ve sayısı dışında ön kapakta nadiren şiir veya yazı kullanır. Arka kapak ise

derginin son sayfası gibi düşünülmüştür. Şiir ve şiire uygun resim, karikatür veya resimli hikayeler ile kompozit edilir.

b. Sayfa Yapısı: Dergi kapaklarıyla birlikte 16 sayfa olarak yayımlanır. 1957-1966 yılları arasında dikey, 1966-1971 yılları arasında yatay olarak basılır. 1971-1972 yılında yıllarında ise, tekrar dikey baskıya döner. Yıllar geçtikçe baskı kalitesi de artar. Dergi kapandığı 2012 yılına kadar değişik boy ve ebatlarda yayın hayatını sürdürür.

c. Dizgi ve Baskı Tekniği: Dergi kapak sayfaları dahil birinci hamur kâğıda basılır. 1965 yılından itibaren derginin baskı kalitesi artar. Buna paralel olarak derginin fiyatı da yukarı çekilir.

Dergide yer alan başlıklarla metinlerde farklı puntolar kullanılır. Başlıklar genellikle koyu fakat desenlerin arasında kaybolacak şekilde yazılmıştır. Başlıklar için farklı şekiller ve desenler kullanılır. Bunların derginin bütün sayfalarına yayılması da dikkat çekicidir. Sayfa numaraları ikinci sayfadan başlatılır, ön kapak birinci sayfa kabul edilir. Ayrıca dergide bir takım baskı hataları ve yazım yanlışları da dikkati çeker, bilhassa bazı isim ve yer adlarının yazımı hatalıdır.

d. Fotoğraf ve Desen (Çizim): Dergi, desen ve çizimler açısından oldukça zengindir. Ancak fotoğraf sayısı son derece sınırlıdır. Her sayıda 15-20 civarında desen-çizim bulunurken her ciltte ancak bir iki fotoğraf bulunur. Yazar, şair gibi önemli şahsiyetlerin anlatımlarında diğer çocuk dergilerinin aksine resim kullanılmaz.

e. Bölümler: Bu bölüm, derginin adeta bir panoramik görünümünü verir. Muhtevadan ziyade derginin yapısıyla ilgilidir. Derginin muhtevasına geçmeden önce hangi bölümlerden oluştuğunu bilmek, bize büyük bir kolaylık sağlayacaktır. Bu sayede edebi türlerin tasnifi, yazıların değerlendirilmesi kolaylaşacaktır. Ayrıca çizim, desen, bilmece, bulmaca, kitap tanıtımı gibi bazı aktivitelerin de yerleri önceden belirlenmiş olacaktır. Okuyucu neyi nerede bulacağını önceden öğrenmiş olacaktır. Şimdi isterseniz bu bölümleri kısaca ele alalım:

Karışık Sayfa: Bu bölümde, labirent bulmaca, noktaları birleştirme, bilmece, gülelim, tıpatıp aynısı gibi başlıklar bulunur. 1963 yılının 3, 4 ve 5. sayılarında tamamen okuyucuların şiirlerine yer verilen "Sizin Köşeniz" adlı yeni bir bölüm ilave edilir.

Yazısız Hikaye: Bu bölümde çocuklardan resimde gördükleri hikayeyi yazmalarını isteriz.

Haydi Resim Çizelim: bu bölümde çocuklara resim çizmeyi öğretmek amacı güdülmüştür.

Kitap tanıtımı: Daha çok dergide yazan yazarların çıkmış veya çıkacak kitaplarının tanıtıldığı bir köşedir. Bu köşe, çocuklara kitap okuma alışkanlığı kazandırmak için büyük bir gayret sarf eder. Hatta 1960'ların sonuna gelindiğinde bu alanda okunacak kitaplarla ilgili büyük bir birikim oluşturulduğu dikkatlerden kaçmaz.

Dilimizi Düzeltelim Köşesi: Çocukların Türkçe'yi doğru kullanmaları için oluşturulmuştur. Her sene alfabe öğretmek için farklı yazılar kaleme alınır. 1970-71 sezonu boyunca İlhami Emin her bir harfi bir şiirle öğretmeye çalışır. Sonraki yıllarda da "Resimli Sayfamız" bölümünde alfabe öğretimine devam edilir.

4. Sevinç Dergisinin Muhteva Özellikleri:

Tomurcuk Dergisi'nin en önemli özelliği çocuk edebiyatı merkezli olmasıdır. İlkokul çağındaki çocuklara hitap eden dergide, farklı türlerden metinler yer alır. Derginin merkezinde eğitim-öğretim vardır. Dergi eğitim dönemi içerisinde yılda genellikle 10 sayı çıkar. Konular okul müfredatına uygun seçilir. Eylül sayısı okulların açılması konusunu işlerken Haziran sayısında tatil ve tatilde dikkat edilmesi gereken hususlar anlatılır. Tomurcuk, adeta ilkökul öğrencilerinin bir okul arkadaşı gibi bir vazife görür.

Tomurcuk, bir çocuk dergisi olması münasebetiyle sayfalarını çocuklara hitap eden karikatür ve desenlerle süsler, renklendirilmiş yazılar kullanır. Dergide yer alan bütün materyaller tamamen çocukların zihinsel düzeylerine ve yaşlarına yöneliktir. Ancak bilhassa ilk on yıllık süreçte Tito ve Sosyalizm propagandası dikkati çeker. Kasım aylarında Atatürk'le ilgili şiir ve yazılar bulunur. Türkiye ve Azerbaycan edebiyatından örnekler verilir. Dergide, şiir, hikaye, resim ve kitap tanıtımıyla ilgili özel bölümler bulunur. Dilimizi düzeltelim sayfası ise ayrıca zikredilmelidir. Dergi tür olarak şiir ağırlıklıdır. Ancak hikaye ve masal gibi türler de azımsanmayacak kadar çoktur. Aşağıdaki tabloda, Tomurcuk dergisinin -çalışmamıza esas olan- ilk 150 sayısında yer alan edebi türlerin dağılımı verilmektedir:

Tablo 2: Edebi Türlerin Dağılımı.

Yıl	Hikaye	Şiir	Düz Yazı	Tiyatro	Bilmece Bulmaca	Fıkra	Fotoğraf	Desen	Sayfa Sayısı
1957-58	55	45	6	2	15	9	1	175	160
1958-59	53	46	4	2	9	4		187	160
1959-60	67	57	6	1	10	1		191	160
1960-61	52	51	31	1	11	8	1	200	160
1961-62	54	61	28	2	17	3	1	165	160
1962-63	63	76	9	1	12	12	1	172	160
1963-64	57	85	6	4	23	16		158	160
1964-65	44	114	2	13	10	7		138	160
1965-66	80	73	7	0	15	5		149	160
1966-67	77	79	47	7	9			195	16
1967-68	98	80	20	9	11			194	160
1968-69	90	78	24	8	11			195	160
1968-70	65	82	1	9	8			181	160
1970-71	64	206	11		12		1	324	160
1971-72	76	101	10	1	32	8	1	1781	160

a. Şiir: Dergide bir çok edebi tür bulunmasına rağmen şiirler okuyucunun dikkatini çeker. Hatta denilebilir ki, Tomurcuk dergisi şiir ağırlıklı bir dergidir. Dergide sürekli yazan bir şair kadrosu bulunur. Ayrıca okuyucuların gönderdiği şiirlere de yer verilir.

Dergide, 1957-1972 dönemine ait toplam 1234 şiir bulunur. Bu şiirlerde daha çok hece ölçüsü ve serbest ölçülerin kullanıldığı görülür. Dergide sürekli yazan şair gurubunun dışında okuyucuların -bilhassa öğrencilerin- gönderdiği şiirlere de yer verilir. Bu şiirler bir veya iki kıtalı küçük şiirlerdir. Derginin şiir ağırlıklı olmasında sanırım bu iki sınıfın rolü büyüktür. Ayrıca dergide genç şairlerin yanı sıra; Şükrü Ramo, Nusret Dişo Ülkü, Necati Zekeriya, Fahri Kaya, İlhami Emin, Naim Şaban, Bayram İbrahim Rogovalı, İskender Muzbeg, Avni Engüllü, Nimetullah Hafız gibi bölgeden; Cahit Külebi, Behçet Kemal Çağlar, Teyfik Fikret, Orhan Veli Kanık, Cahit Sıtkı Tarancı, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Nazım Hikmet, Ömer Bedrettin Uşaklı, Hasan Ali Yücel, Mehmet Necati Öngay, Nahit Ulvi Akgün, Nursen Karas, Vasfi Mahir Kocatürk, Adnan Çakmakçoğlu, Oktay Rifat gibi Türkiye'den önemli şairlerin şiirlerine yer verilmiştir.

Bu isimler arasında Türkiye kökenli şairlerin isimleri dikkat çeker. Bu şairlere ait çok sayıda şiir okuyucuya ulaştırılır. Başta çocuklar olmak üzere bölgede yaşayan Türk okuyucusu, Anadolu insanıyla ve burada gelişen Türk edebiyatla tanışır. Böylece çocukların zihnindeki anavatan kavramı da kuvvetlendirilmiş olur.

Şiirlerde dikkat çeken bir hususta çeviri şiirlerin azımsanmayacak kadar çok olmasıdır. Çeviri şiirlerde; Necati Zekeriya, Fahri Kaya, Naim Şaban ve Şükrü Ramo'nun imzası bulunur.

Dergideki şiirler geniş bir muhteva yelpazesi çizer. Sevgi, paylaşmak, alfabe öğrenimi, vatan, Tito, Atatürk en çok kullanılan konulardır. 1965'ten sonra Tito vurgusu giderek yavaşlar. Atatürk'ün ölüm yıldönümü münasebetiyle, Kasım sayılarında Atatürk köşesi hazırlanır.

Sayı bakımından şiir türünün ön plana çıkması da çocuklara şiiri sevdirmek, okuma alışkanlığını geliştirmek ve çocukları şiirle eğitmek düşüncesinden kaynaklanıyor olmalıdır. Bu düşünce şiirlerin başlıklarından da anlaşılmalıdır. Bu sebeple aşağıya rastgele bir cilt seçerek 10 sayıda bulunan şiirlerin başlıklarını vermeyi uygun buluyoruz:

"Kalem, Rahleler, Kitap, Günler, Güzün Gelişi, Ne Kadar Güzel, Tatlı Annem, Vapurlarımız, Sağ El, Önerme, Tuhaf Resimler, El, Köprü, Fırça, Sonbahar Geliyor, Ayda Kuşlar, Doğum Günümden, Gündüz Bitti, Makinist, Güzel Bebek, Fotoğraf Mito, Ninni, Küçük Terzi, On Kardeş, Sonbahar, Okul Yolunda, Engin Gitti Bostana, Evimiz, Süpürge, Soba, Yıldız, Okulum, Şemsiyelerin Ayaklanması, Apri-li-li-li, Zenci Öyküsü, Orman, Sonbahar, Güz, Büyüdüm mü,

Derste, Kış, Dersten Sonra Çocuklar, Anamın Elleri, Korkunun Türküsü, Timsah, Dedem, Ninem, Yelin Oyunu, Pazarlar, Aman Rüzgar Kızmasın, Mayıs Ninnisi, Kabarmasın Kel Fatma, Çalan Kimmi Kapıya, Kim Ney Öp, Suat Bilir Saat Kaç, Ay, Kedim, Çocuklarla Çocuklar, Çocuklar, Göz, Güle Güle, Cömert Çocuklar, Çiçek, Bulutlar, Ay, Eski Şiir, Satın Alıcı, Cırcır Böceğinin Kış Türküsü, İstek, Çiçek, Kuzum, Severim, Çocuk Oyunları, Ne Der Bütün Anneler, Söyle Nasıl Gelir Düş, Ninni, Pssst!, Kırlangıçlar, Haydi Yorgan Altına, Bilezik, Bahar, Kuş, Horozum, Köpeğim, Kara Fatma, Kirpi, Serçe, Bir Nisan, Leylekler, Yaz Gelince, Ev, Aslanla Savaş, Balina, Papağan İle Çocuk, Ne Kadar Güzel, Gelincik, Arı, Küpe Çiçeği, Elma Ağacının Baharı, Mavi İnekler, Fil Okuyor, Ayten, Mayıs Geliyor, Mayıs İsteği, Kızların Adları, Çocukları Adları, Sirke Çağrı, Bizim Saat, Tatil, Okulum, Severim, Üstüne, En Sıcak Şey, Yiğit, Karga Düşündür, Nasıl Doğar, Ninniler, İşi Nedir Güneşin, Ne Güzel.⁴

b. Hikaye: Hikâyeler, şirden sonra en çok kullanılan türdür. Burada çocukların okuma alışkanlığı kazanmasından başka, onların eğitimi de dikkate alınır. Ayrıca çocuklara yönelik yazma denemeleri de eğitimin bir parçası olarak algılanır. Hikâyeler, kurgu ve anlatım bakımından oldukça basit ve sadedir. Tema bakımından çocukları eğitici, öğretici konular öne çıkarken ilk yıllardaki sosyalizm vurgusu da gözden kaçmaz. Hikâyelerde kahraman olarak daha çok hayvan figürleri kullanılır. Bu sayede çocukların dikkatleri konuya yönlendirilerek, kıssadan hisse almaları sağlanır. Ayrıca hayvanları tanımaları ve onları sevmeleri de amaçlanır. Hikâyelerde genellikle kısa cümleler kullanılır. Kelime kadrosu çocukların dünyasına hitap edecek biçimde seçilir. Anlatım, oldukça sade ve açıktır. Hikâyeler genellikle konuya uygun resimlerle süslenir. Çocukların hayal dünyasını zenginleştirmeyi amaçlayan bu yaklaşım, çocuklar tarafından çok hoş karşılanır.

"Merter ile Annesi, Ayıcık Nerede, Paşa ile Oğul, Arkadaş, Kar, Nine ile Dede, Büyük Küp, Sakın Bizi Ele Vermeyin, Suçlu Kimdir, Torba İçinde Kuyruk, Kurnaz, Hesapçı, Şişe, Cimri, Yan Kesici, Mayıs Gezisi, Hükümdarın Yalını" gibi hikâyeler dil, anlatım ve tema bakımından dikkat çeker. Hikâyelerde dil oldukça sade ve anlaşılırdır. Resim ve çizimler konu bütünlüğüne uygundur. Tema, eğitici yönüyle öne çıkar. Bilhassa çocukların davranış eğitimi ön plana alınır.

Dergideki hikâyeler/öyküler yerli ve yabancı olmak üzere iki başlık altında toplanabilir. Yerli öyküler daha çok Makedonya ve çevresinde yaşayan yazarlar tarafından kaleme alınan "Bizim Eve Gel, Tuhaf Koku, Korku" gibi öykülerdir. Ancak yerli hikâyelerin yanında, başka milletlere ait metinlerle karşılaşırız. Bilhassa Azeri, Rus, Çin, Afgan, Arap, Afrika, Mongol, Japon ve Sırp kültürüne ait halk hikâyelerine sık sık yer verilir. "Kurnaz Maymun" adlı Mısır halk hikayesi önemli bir örnektir.

Dergide şirden sonra en çok yayımlanan edebi tür hikayedir. Hikâyelerde yerli yabancı birçok yazar vardır. Ayrıca Türk edebiyatındaki isimlere de rastlanmaktadır. Dergide hikâyeleri yayımlanan yazarlar şunlardır: Şükrü Ramo, Nusret Dişo Ülkü, Necati Zekeriyi, Fahri Kaya, Naim Şaban, Vidoe Podgoreç, Kiro Donev, Dragan Lukiç, Ketrin Cekson, Gligor Popovski, Grigor Vitez, Hüseyin Süleymen, Viktor Golyavkin, Rahila Baumova, İlhami Emin, Bayram İbrahim Rogovalı, İskender Muzbeg, Tarık Dursun Kakıncı, Cenap Şahabettin, Tolstoy, Eflatun Cem Güney, Hüseyin Cahit Yalçın, Şükür Enis Regü, Suat Engüllü, Aziz Nesin, Nazım Hikmet, Françe Bevk, Dragan Kulican.

c. Masal: Masallar çocukların hayal dünyalarına açılan kapılardır. Çocuk eğitiminde sıkça kullanılan araçlardan biridir. Dergide yer alan masallarda öğretici nitelik ön plandadır. Masalların en önemli yanı olağanüstülükleri ile çocukların dikkatini çekmesidir. Zaten bu maksatla masallar konularına uygun resimlerle süslenir. Dergide, Türk masallarından başka, farklı milletlere ait masallara da yer verilir. Meksika, Habeşistan, Fildişi, Brezilya, Yunan masalları okuyucuyla buluşur. Masalların seçiminde eğitici-öğretici olmasına dikkat edilir. Dil hikâyede de olduğu gibi açık ve anlaşılır, cümleler kısa ve özür. Yine hikâyelerde olduğu gibi masal kahramanlarında da hayvan ve tabiat varlıklarının kullanılır. Bilhassa güneş, ay, yağmur, eşek ve kurbağa gibi bazı varlıklar kişileştirilir. Masallarda yaşanan olağanüstülükler bir yandan da çocukların hayal dünyalarını zenginleştirir.

Masal türünde yazılan metinlere örnek olarak; "Ne Kadar Konuşmalı, Gerçek Güzeldir,

⁴ Yukarıda verilen şiir örnekleri, 1964-65 yıllarına ait 8. ciltten alınmıştır. Eylül 1964-Haziran 1965 yılları arasında yayımlanan toplam 10 sayıda yayımlanan şiirlerin ciddi bir yekün tutması oldukça dikkat çekicidir.

İnsanın Hayatı, Kardan Adam Eriyor, Akıllı Bülbül, Tembel İle Keklikler, Dört Gerçek, Kazık, Kedi Balık Nasıl Avladı, Sandalcıklar, Üç Soru, Ayı Dayımın Armağanları, Buz Dedenin Armağanı, Nehrin Çocuğu, İlk Bahar Nerededir, Güneş Isıt Beni, Tabiat Yorgundur, Uyu Yağmur Uyu, Neden Ayın Elbiseleri Yoktur, Altın Renkli Bulutun Göz Yaşları" gibi masalları verebiliriz.

d. Düz Yazılar: Bu bölümde yer alan yazılar daha çok dil, edebiyat, kültür ve sanat alanında kaleme alınan metinlerden oluşur. Dergide yer alan masal, hikâye, tiyatro, fıkra, bilmece, bulmaca gibi türlere ait bazı metinler de bu başlık altında değerlendirilir. Dergide yer alan bu yazılar konu bakımından çeşitlilik gösterir. Bilhassa ilk yıllarda Tito ve sosyalizm içerikli metinlere çok yer verilir. Türk ve Makedon edebiyatı ile Rusça ve Sırpçadan yapılan çeviriler de bu kapsamdadır. Ayrıca tiyatro türünde bazı örnekler de bulunur. Tiyatrolar, genellikle çocuklar tarafından oynanabilecek küçük ve basit skeçler tarzındadır. İncelediğimiz sayılarda 60 tane tiyatro eseri bulunmaktadır.

Dil ve edebiyat alanındaki yazılar, çocukların dil gelişimi, eğitici metinler ve kelime hazinelerine yöneliktir. Bu metinlerde çocukların zihinsel ve duygusal dünyalarının gelişimlerine dikkat edilir. Zaten çocukları hedef alan derginin dili de oldukça sade, yalın ve anlaşılırdır. Bu bakımdan dergi çocukların dil gelişimlerini de olumlu yönde etkiler.

Ayrıca bu bölümde, eğitici-öğretici yazılar başta olmak üzere çocukların davranışlarına yönelik öğüt ve nasihat içeren yazılar ve çocuk oyunlarına da sıkça yer verilir. Bunların arasında çocuklara tarih bilinci, cumhuriyet ve vatan sevgisi ile tabiat ve hayvan sevgisi kazandırmak amacıyla yazılan kısa düz yazılar vardır. Yazar kadrosunun aynı zamanda birer eğitimci olması da son derece önemlidir. Bir dönem tabiatı tanıttığı yazılara ağırlık verilir. Arka kapakta zaman zaman resimlerle insanlık tarihi anlatmaya çalışılır.

5. Tomurcuk Dergisi'nin Yazar-Çizer Kadrosu:

Dergide çok sayıda farklı isimle karşılaşılır. Bunları şair, yazar ve ressam olarak ayırmak daha doğru olacaktır.

Dergide en çok yayımlanan edebi tür şiirdir. Bu şiirler içerisinde Makedonya, Yugoslavya ve Türkiyeden şairler yer alır. Dergide şiirleri yayımlanan şairler arasında öne çıkanlar şunlardır: Şükri Ramo, Fahri Kaya, Necati Zekeriya, Nusret Dişo Ülkü, Vasil Kumoski, Naim Şaban, Hasan Mercan, İlhami Emin, Vidoe Podgoreç, Gligor Popovski, Grigor Vitez, Dragan Lukiç, Cahit Külebi, Behçet Kemal Çağlar, Tevfik Fikret, Orhan Veli Kanık, Cahit Sıku Tarancı, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Nazım Hikmet.

Dergide şiirden sonra en çok nesir yazıları yayımlanır. Bu alanda ilk sırayı hikayeler alır. Hikayeler içerisinde Makedonya Türk yazarlarından başaka, farklı milletlerin yazarlarına da rastlanır. Yazıların bir kısmı isimlidir. Dergide en çok hikaye yazarları arasında; Necati Zekeriya, Dragan Lukiç, Slavço Temkov, Olivera Nikolova, Evgeniya Şuplinova, Boris Boyaciski, Vidoe Podgoreç, Gligor Popovski, Grigor Vitez, Corci Arsovski'nin isimleri sayılabilir. Ayrıca Tolstoy, Maksim Gorgi, Nazım Hikmet, Aziz Nesin gibi ünlü yazarlara da yer verilmiştir.

Tomurcuk dergisi, kapak kompozisyonu ve iç sayfalarındaki desen, çizim gibi görsel malzemeler açısından oldukça zengindir. Bunlar tamamen ressamlar tarafından hazırlanmaktadır. Kapak ve iç sayfa dizaynları her sayıya özel ayrı ayrı yapılır. İncelediğimiz sayılarda emeği geçen ressamlar şunlardır: Mladen Tunıç, Aleksandar Çvetkovski, Aço Kayevski, İvan Velkov, Mile Topuzov, Spase Kunovski, T. Şiyakoviç, Lubişa Ocaklievski.

6. Sonuç:

Tomurcuk dergisi 1957-1912 yıllarında Makedonyada çocuklara yönelik çıkan uzun soluklu bir dergidir. Sayfalarında başta şiir olmak üzere eğitim, kültür, edebiyat ve tarih gibi farklı alanlarda çeşitli yazılara yer verilir. Amacı çocukların eğitimine destek olmaktır. Dergide bir çok önemli isme rastlanır. Çocuklar için evlerde adeta bir okul kuran Tomurcuk, çok sayıda genç/yeni kalem erbabının yetişmesine de katkıda bulunur. Bu çalışmada Makedonya Türk çocuk edebiyatında Sevinçle birlikte hususi bir yere sahip olan Tomurcuk dergisi üzerinde durmaya çalıştık. Konunun daha iyi anlaşılması ve tespit edilen hususların gözden kaçmaması için bu

bölümü maddeler halinde vermeyi uygun görüyoruz:

a. Tomurcuk Dergisi Aylık bir çocuk dergisidir. Yılda 10 sayı çıkar. Sayılar, çocukların okulda olduğu ayları kapsar. Eylül ayıyla başlar, Haziran ayıyla son bulur. Tomurcuk, uzun soluklu bir dergi olmasına rağmen, ekonomik sebeplerle bilhassa bağımsızlıktan sonra fasılalı çıkar. Bazı aylar dergi hiç çıkmaz, bazı sayılar da birleştirilerek basılır.

b. Derginin sahibi ve kurucusu Necati Zekeriya'dır. Yayın kurulu sürekli değişir. Yayın yeri Üsküp'tür.

c. Çocukların eğitimine destek amacıyla çıkarılır. Bilhassa davranış eğitimi üzerinde durur. Ayrıca ana dili öğretimi, kelime hazinesinin çoğaltılması, hayal gücü ve okuma alışkanlığı gibi konular ele alınır.

d. Tomurcuk Dergisi şiir ağırlıklı bir dergidir. Nesir alanında hikâye, masal, destan gibi türler bulunur. Bilmeceler, bulmacalar ve resim çizelim kısmı her sayıda yer alır.

e. Dergide geniş bir şair ve yazar kadrosu bulunur. Başta Makedonya'da yaşayan Türk kökenli isimler olmak üzere, Yugoslavya ve Türkiye'den de çok sayı da isim bulunur.

f. Tomurcuk, okuyucularına da sayfalarında yer verir. Bilhassa çocuklara öncelik tanınır. Bu yolla onların yazma alışkanlığı kazanması arzu edilir. Bu yolla çok sayıda genç ismin yetişmesine katkı sağlar. İlk yazıları burada yayımlana önemli isimler yetişir.

g. Şekil ve baskı tekniği açısından zamanla eksiklerini giderir. Bilhassa ilk sayılarda bazı yazım yanlışları ve baskı hatalarına rastlanır. Kapaklar renklidir ve her ay farklı bir kapak kompozisyonu bulunur. Birinci hamur kağıda basılan dergi, iç yapısı bakımından da belirli bölümlere ayrılır.

h. Dergide yayımlanan şiir ve yazılar kadar, çizim ve desenler de önemlidir. Her sayıda 15-20 çizim bulunur. Bunlar, genellikle şiir, hikaye ve masal gibi yazıları destekler. Bu yolla çocukların metinlere karşı ilgilerinin artırılması amaçlanır.

i. Dergi eğitim kültür hizmeti vermek amacıyla yayımlanır. Bu sebeple derginin yayınından kar amacı güdülmez.

Sonuç olarak Tomurcuk, Makedonya Türk çocuk edebiyatının kurulmasında son derece önemli bir dergidir. Çocukların eğitimine yaptığı katkılar ile yeni kalemlerin yetişmesindeki çabaları alkışlanmaya değerdir. Çok sayıda yerli ve yabancı şair-yazar kadrosuyla, çocukların düşünce ve ruh dünyasına misafir olmak üzere yola çıkan dergi, maalesef diğer dergilerin uğradığı akıbetten kurtulamaz. 2012 yılında yayımlanan son sayısıyla tozlu raflardaki yerini alır. Umarız, bu derginin eksikliği hissedilmeden çocukların yüzlerini güldürecek nice yeni dergiler yayın hayatına katılır.

KAYNAKÇA

1. Salih Okumuş-Duygu Güner, Makedonya'dan Uzanan Çocuk ve Gençlik eli: Sevinç (Şekil, Muhteva ve yazar kadrosu bakımından Bir İnceleme), Uluslararası Çocuk edebiyatı Sempozyumu, Qafqas Üniveritesi, Bakü 2012.

2. Salih Okumuş-Zabit Yön, "Kosova'da Türkçe Yayımlanan Bir Çocuk Dergisi: Bahar (Şekil, Muhteva ve Yazar Kadrosu Açısından Bir İnceleme), Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Sempozyumu, Burch Üniversitesi, Saraybasna 2013.

3. Yukarıda verilen şiir örnekleri, 1964-65 yıllarına ait 8. ciltten alınmıştır. Eylül 1964-Haziran 1965 yılları arasında yayımlanan toplam 10 sayıda yayımlanan şiirlerin ciddi bir yekün tutması oldukça dikkat çekicidir.

4. <http://sevinctomurcuk.com.mk/AboutUs.aspx>